

Diplomatenpudding is overigens heel goed en bijzonder smakelijk. Maar die moeten we in de kerk niet hebben!

Ik moet eindigen, daar wacht u al op.

Een beste dag.

Heusch niet alleen aan het slot. Of om het souvenir.

Maar door een eerlijke bespreking.

Door een goed overzicht van 't werk.

We zijn versterkt in de overtuiging, dat onze N.C.R.V. haar plaats niet alleen moet houden, maar ook haar invloed nog moet vergroten.

Mee door onze gaven, natuurlijk.

Mee door ons gebod.

Is u al lid?

Laat ik eindigen met een woord van denzelfden spreker, die ook in 't begin geciteerd is (t'was Ds Veldkamp van Sneek).

Hij besloot zijn vierminuten-toespraak met den wensch, dat God de N.C.R.V., „onze luchtmacht“, gebruiken moge tot de volmaking van Zijn rijk, het vereenigde rijk Gods.

Z.

S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Het Duitsche Nationaal-socialisme.

III.

Het „Positieve Christendom“. (II)

Al zijn de officiële personen dus zeer terughoudend geweest met het geven van een verklaring, wat men in de „partij“ onder „positief christendom“ verstond, toch is er af en toe wel eens een woordje over gesproken.

De minister van propaganda en volksvoorlichting Göbbels heeft o.a. in een rede eens gezegd, dat iedereen het kon zien, dat de partij positief christendom wilde, want ze had het in praktijk gebracht.

Waarin bestond die praktijk?

Daarin, dat de nationaal-socialistische regering in één winter voor 135.000.000 Mark aan geld en naturalia bij elkaar getrommeld had.

En in verband daarmee heeft men er dan ook wel op geroemd, dat de „partij“ nog christelijker was, dan de christelijke Kerk zelve, want die had „de gelegenheid gehad om ook zooiets te doen, en deed het niet“. De Kerk verzuimde haar plicht, en nu trad de partij op, om te doen, wat der Kerk was.

Dat de „kerk“ in Duitschland in dezen dan ook wel een schuld zal hebben, willen we gaarne aannemen. Men heeft in de Lutherse kerken er weinig werk van gemaakt, om het door Christus gewilde Diaconaat de plaats te geven, die het hebben moet, en ook in menige Hervormde (Reformierte) Landskerk liet dat wel wat te wenschen over. Maar men moel ook niet voorbijzien, dat de kerken niet alles aangewreven kan worden; doordat de massa zich van de „kerk“ afkeerde, kon deze ook niet doen, wat ze in het omgekeerde geval zou hebben gekund.

En wanneer men dan op de „kerk“ wijst, en op haar in gebreke blijven, om dat als een argument aan te grijpen, dat men van de partij uit wel gedwongen was, om in deze richting te werken, dan mag de opmerking niet achterwege blijven, dat men vanwege de „partij“ alles in het werk gesteld heeft, om aan de particuliere armenzorg en liefdadigheid, die toch ook nog niet geheel ontbrak, voorgoed een einde te maken en die den kop in te drukken.

Er zijn voorbeelden op te noemen, dat men echt-Christelijke instellingen van liefdadigheid en barmhartigheid hel zelfstandig bestaan onmogelijk heeft trachten te maken, doordat men ze eenvoudig de bronnen harer inkomsten afsneed. Men hield daarvoor in bepaalde kringen huiscollecten, waarvoor men de toestemming der autoriteiten noodig had, en die toestemming werd niet meer verleend.

Hoe het echter met de „Christelijkheid“ van de nationaal-socialistische leiders gesteld is, blijkt uit een rede van den minister van Eeredienst Rust, die in een rede aan het begin van den kerkstrijd zich eens op de volgende wijze uitliet: „En dan praat men maar over het Woord Gods, waarnaar men zich richten moet! Ik voor mij beluister het Woord Gods in den wil van het volk!“¹⁾

En dat men de Christelijke grondslagen van het Woord Gods eenvoudig op zij zet, blijkt ook uit een passus uit dezelfde rede van dien minister, toen hij het had over wat „recht“ was, en hij zeide: „Recht is, wat zich voor een volk als goed bewezen heeft“. Daar komt dan nog bij, dat „goed“ in dit geval beschouwd moet worden in nationaal-socialistischen zin; d.w.z.: Goed is, wat de „partij“ goed noemt, en dat is soms een heel wonderlijk begrip, waarvan de inhoud niet altijd precies dezelfde is.

1) Het is ook voorgekomen in den kerkstrijd, dat het „volk“ op den weg voor de auto ging liggen, waarmee men hun dominiee naar de gevangenis wilde brengen; toen was de stem van het volk niet de stem van God!

Nog een duidelijk voorbeeld hebben we in het-geen gebeurd is naar aanleiding van het manifest van de Belijdenissynode van 6 Maart 1935, waarin op zeer juiste wijze en volkomen in overeenstemming met het Woord Gods de grenzen van de staatsmacht werden omschreven: Toen kwam onmiddellijk van regeringswege een verbod van afkondiging in de kerken.

Dat een partij als de N.S.D.A.P. in Duitschland en de N.S.B. ten onzent geen Christelijke partij zijn kan, volgt vanzelf uit het feit, dat het geen richtingspartijen willen wezen, maar zulke, die het geheele volk omvatten, zoowel geloovigen als vrijdenkers en atheïsten; partijen, op welker vergaderingen een orthodox dominee als spreker kan worden opgevolgd door een (voormalig) vrijmetselaar.

Maar waarom heeft men het dan altijd over „positief Christendom“?

Och, dat is wel te verstaan.

Wanneer Hitler spreekt, dan komt daarin meestal niet veel voor, dat men den naam van „christelijk“ geven kan. Wel eens het omgekeerde. Heeft hij niet eens een keer ongeveer het volgende gezegd als peroratie van een redevoering? „Wij willen niet bidden: Heere, maak ons vrij!; we maken ons zelf vrij, en dan zullen we met ons werk, dat wij tot stand gebracht hebben, voor God treden, opdat Hij ons zegenen kan!“

En behalve zooiets heeft hij meermalen met walgelijke zelfverheerlijking gewezen op wat zij al niet tot stand gebracht hadden!

Maar eenmaal kon men in een rede andere tonen beluisteren. Toen sprak hij er van, dat hij ook wel wist, dat zijn werk menschenwerk was, en door God gezegend moest worden; en de rede van den „leider“ werd bij die gelegenheid ook niet besloten met het „Horst-Wessel-lied“, maar met het „Wilt heden nu treden“.

Wanneer was dat?

Toen Hitler een rede hield in Koningsbergen, in Oostpruisen, waar de bevolking overwegend „orthodox“ en „vroom“ is, en hij die op zijn hand trachtte te krijgen.

Het „positieve Christendom“ van de N.S.D.A.P. is van hetzelfde soort, als die voorkomt in de bekende verhaaltjes, die aanvankelijk de ronde deden over de vroomheid van den „leider“, en die precies overeenkomen met het verhaaltje van het Nieuwe Testamentje van Mussolini in een artikel in „De Standaard“.

„Hitler had eens een ontmoeting met den bekenden musicus van Bethel, Pastor Kuhlo. Deze speelde eenige melodien voor hem, waarover Hitler zijn groote tevredenheid uitte, en een gesprek met hem had, waarin wederzijds verklaard werd, dat ze geen alcohol en vleesch gebruikten en niet rookten. Enkele weken later ging Dominee Kuhlo met enkele zusters van Bethel nogmaals naar Obersalzberg. Hitlers zuster ontving hen zeer vriendelijk, maar hij was niet thuis. Maar ze zou wel berichten, wanneer ze terug konden komen. Dat gebeurde ook. Het zou echter een verrassing voor Hitler wezen. Zoo kwamen ze en zongen enkele liederen buiten voor zijn deur. Zeer vriendelijk werden ze door hem binnengenoodigd. De heele geschiedenis liep ten slotte daarop uit, dat een van de zusters de vrijmoedigheid had hem te vragen: Maar geachte Rijkskanselier, waaruit put U de kracht voor het aanbrengen van zoo groote veranderingen in het geheele rijk? Het antwoord luidde: Uit Gods Woord! en tegelijk haalde Hitler een Nieuw Testamentje uit zijn zak, waaraan te zien was, dat het veel gebruikt werd.“

Zoo werd het verhaal (wat breeder) opgenomen in verschillende Kerkbodes der protestantsche landskerken. Ongeveer tegelijkertijd deed in andere kringen een gelijksoortig verhaal de ronde. Er werd niet bij vermeld, in welke kringen, maar dat laat zich denken, wanneer men de geschiedenis heeft gehoord: „In Obersalzberg kwam Hitler een oud moederje tegen, kwam met haar in gesprek, en ze vroeg hem ook, waaruit hij de kracht putte voor zijn werk. Hieruit! was het antwoord, en de rijkskanselier haalde meteen den roomschen catechismus te voorschijn!“

Het is tenslotte met dat „positieve christendom“ zoo gegaan, dat het gekomen is tot een onderdrukking van degenen, die positief waren in den ouden, gangbaren zin van het woord; van hen, die de oude, orthodoxe richting aanhingen. Die zijn gevangen genomen, en om hun werkelijk positief Christendom in concentratiekampen bevorderd, waarin — naar men zegt — ontzettend geleden wordt.

Is de N.S.D.A.P. — N.S.B. christelijk?

Zo min de waarachtige christelijke beginselen veilig zijn bij een partij, die den Godsdienst privaatzaak noemt, zoo min zijn ze het bij een andere, die hem uit den staat en de maatschappij wil weren en binnen de kerkmuren dringen, en dan ook nog daarbinnen bevelen, wat er niet gezegd mag worden, en wat wel, onder het voorgeven van er voor te willen waken, dat de Godsdienst heilig blijft en niet bevuild door politieke dingen; met andere woorden: waar men een zuiver Christelijke politiek bewust afwijst, en dan toch nog in zijn program zet, dat men „positief christelijk“ is...!

O.

B.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Verlaging van de openbare uitgaven voor het Onderwijs.

Vol belangstelling en spanning volgt ons volk wat er van menigen maatregel ter bezuiniging op onderwijs zal worden. Men weet, dat hier en daar het bestaan van een school in gevaar komt.

De memorie van antwoord werd daarom ook met meer dan gewone belangstelling ontvangen. We willen op een paar punten de aandacht vestigen.

De Minister meent geen gevolg te moeten geven aan den aandrang uit de Kamer, om alle gehuwde onderwijzeressen te ontslaan. Daar staan we eigenlijk wel een beetje verwonderd van. Waar er zoo veel behoefte is voor jonge menschen, om aan het werk te komen, zou toch de eerste maatregel kunnen zijn, de gehuwde onderwijzeres, wanneer ze niet kostwinster is, aan haar gezin te geven.

Over den maatregel, den jongen onderwijzer te zijn 25e jaar 1500 te laten verdienen, spreekt de Minister zich niet uit. Deze zaak moet eerst in de Commissie voor Georganiseerd Overleg worden besproken. Een nieuwe salariskorting die verder gaat dan de voor de deur staande algemeene korting van 5 pCt., meent de Regeering niet voor haar verantwoording te kunnen nemen.

De uitvoering van het vak lichamelijke oefening voorgeschreven voor 1 Jan. 1936, wordt uitgesteld tot 1 Jan. 1941.

De Minister handhaaft het voorstel van opheffing van kleine scholen. Hij zegt wel, dat een mild standpunt zal worden ingenomen en meent, dat verscheiden van de 174 Chr. scholen en van de 8 R.-K. scholen, die voor opheffing in aanmerking komen, zullen blijven uitgezonderd. Hier zal we de zwakke plek blijken van het wetsontwerp. Van rechts kan men moeilijk bewilligen in de opheffing van scholen, die met veel moeite zijn gesticht en een plaats in het leven van het volk hebben gekregen. Op verschillende plaatsen zullen de kinderen, die hun school kwijt raken, naar de Openbare school moeten gaan. De verkregen bezuiniging zal ook voor een deel worden opgeslokt door de noodzakelijke verbouwing van de blijvende scholen.

De Regeering wil de opleiding van onderwijzers regelen naar normale behoeften, maar stelt voorop, dat het Staatsexamen niet zal worden slop gezet of beperkt. Hier plaatsen we ook weer een vraagteken. Men kan wel afzien van alle regulering, wanneer de stroom naar het Staatsexamen onbeperkt wordt gelaten.

Ook wil de Regeering de verplichte pensioneerings van 60-jarigen doorzetten. Dat is anders geen maatregel van bezuiniging. Het doet vreemd aan, dat de gehuwde onderwijzeres wordt gehandhaafd, blijkbaar om redenen van de manier, waarop haar leven is opgezet, terwijl dat weer niet wordt in acht genomen bij onze 60-jarigen. 't Valt inderdaad niet te billijken, dat hier aan verkregen rechten geweld wordt aangedaan. Laat het ontslag nemen vrijwillig worden gesteld. Dan heeft niemand te klagen.

't Wordt ons wel duidelijk, dat onze Regeering en onze Volksvertegenwoordiging voor een moeilijke taak staan. Me dunkt, op sommige punten is overeenstemming bijna niet mogelijk. Het onderwijs is een gevoelig onderwerp. Het raakt de levensbelangen van het volk. Bane de Heere hier den weg, die voor ons menschen moeilijk vinden blijkt.

Gr.

G. MEIMA

IN PERSSCHOUW

Inzake Dr K. Sietsma

Dr K. Sietsma schreef aan „De Bazuin“ volgende gezonden stuk:

Amsterdam, 19 November 1935

Hooggeachte Redactie!

Vergun mij s.v.p. ruimte in Uw blad voor het volgende:

Meer dan een half jaar geleden, toen sommige kerkeraden begonnen de censuur toe te passen op leden van de Gereformeerde Kerken, tevens leden der N.S.B., kwam een lid mijner gemeente mij vragen aangaande een bepaald geval, waarin een kerkeraden den doop weigerde aan een niet-gecensureerd N.S.B.-er voor zijn kind, en er over dacht, om dezen te censureren op grond van zijn lidmaatschap dier beweging. De kerkeraden zou hem een verklaring hebben voorgelegd, die hij moest teekenen om voorloopig aan de censuur te ontkomen en zijn kind gedoopt te krijgen. Men vroeg mij, of die doop geweigerd kon worden en of deze verklaring niet tevens kon dienen als flicht dreigde.¹⁾

Ik antwoordde met vermaan aan dezen broeder en

1) Spatieering van mij, K. S.

aan anderen, t oordeelen kon, nooit kan begi oordeel, teman dat hij lid ee om een coner Dat in een kan worden v zijn lidmaats van de N.S.B., niet toepasseli gevraagd en g moeten worde ongeveer de 1 toe, dat zoo kunnen zijn, n verklaard. Al spoedig gewerkt werd, een geheel a telkens, want maande, en ze schap van de indruk gewek lijk achtte, e leden ongemc Zooveel mij ik dit recht g malen aanges persoonlijk ot Nu Prof. S van brieven te vragen na Z.H.G. geschi opdat niemand m kant is; en n dikant is, die niemand ond opzichte van in onderschei vermanen on beweging. U hartelijk

ik voegde da de schrift schrijven van 2 bovenstaand, 2 ingezonden stu vorig nummer meer geven, v afgedrukt, en haald. Ik kree Bazuin“ reeds Dr Sietsma over de zaak, den brief ston „In de disc dat hij mijn l eerde meded N.S.B.-instanti eus, aan de stellingen ove aan kerkerade ring“ zwart o een ingekleed venier mij a zou zijn“. Sietsma een l zijn uitlating „niet niet in werden opgev brief publiek ik mij dan wel even z mij niet het ceeren“.

arop an ug van 18 geweest, dat vullen met h gaarne aan n ik het wilde c de discussie te zeggen va heb het l: Uit dezen br mij in verbi zou doorgeve dam-Zuid) r andere blade natuurlijk n nadere verkle zin, in „De te doen, die worden, toen dezelfde Dr ingezonden a gezonden a kennis kreeg „De Reform er eventueel want ook is Dr Sietsma in de Kerk zijnde het g volgende op *a. dankba her aan mi

2) Alsof h is K. S.